

Енергосервісні компанії – запорука енергозбереження

**Олександр
БУРДОВИЙ**
асоційований партнер
ЮФ «Антіка»

У зв'язку з підвищенням цін на енергію та енергоносії питання про енергозбереження і механізми підвищення енергоефективності споживання та виробництва енергії стає все актуальнішим. У світовій практиці поширений механізм впровадження проектів з енергоефективності через енергосервісні компанії – ЕСКО

ЕСКО – це спеціалізовані проектні компанії, що забезпечують фінансування, інжиніринг, управління фінансовими і технічними ризиками, пов'язаними із впровадженням проектів з енергозбереження. ЕСКО надають певні гарантії окупності інвестицій завдяки досягненню

енергозбереження, забезпечують економію в процесі виробництва або споживання енергії, мають достатній досвід та інструменти для залучення до фінансування проектів приватних інвесторів. У класичному вигляді ЕСКО забезпечують не тільки реалізацію проектів з енергоефективності, але й належне функціонування та обслуговування їхніх результатів протягом усього терміну співробітництва із замовником, але в будь-якому разі не менше ніж протягом строку окупності проекту за рахунок енергозбереження. Основним джерелом формування доходів ЕСКО є розподіл коштів, зекономлених замовником у результаті співпраці.

Перші ЕСКО виникли майже століття тому у Франції. Основною сферою їхньої діяльності було ефективне забезпечення теплом приватних та адміністративних будівель. Основним джерелом доходу були поставки тепла за більш кон-

курентними цінами. Згодом практика поширилась у Європі та Північній Америці. Світова енергетична криза вплинула на діяльність та розвиток ЕСКО: багато з них збанкрутували, але водночас кризові явища спонукали ЕСКО до розширення видів та ринків послуг, розробки та впровадження нових проектів і механізмів отримання доходів.

Справжнє зростання обсягу послуг та формування конкурентного ринку почалося на рубежі 80-90-х років минулого століття. У багатьох країнах Північної Європи наявні консолідовані та насичені ринки EnergyPerformanceContract, тобто контрактів з енергоефективності (ЕПК), показники яких останнім часом не змінюються (наприклад, у Німеччині, Франції, Норвегії). В інших країнах рівень ЕСКО-активності нижчий, що пояснюється існуванням інших конкурентних способів досягнення енергоефективності, наприклад обов'язковим регулюванням попиту, грантами тощо (у Нідерландах, Данії, Швейцарії).

З формуванням конкурентного ринку почалися формування і стандартизація процедур, механізмів та інструментів впровадження проектів з енергоефективності, у тому числі й розробка примірних договорів і типових умов для впровадження енергозберігаючих проектів.

Відносини між ЕСКО та замовником регулюються на підставі договору або декількох договорів. Як правило, вони

укладаються на тривалий термін (більше трьох років), що пов'язано з термінами окупності проектів за рахунок енергозбереження. Найпоширенішим різновидом договору між ЕСКО та замовником є ЕПК.

На практиці не існує єдиної моделі ЕПК. Залежно від видів послуг, що надаються ЕСКО, чи потреб замовника умови ЕПК можуть суттєво відрізнятися. При цьому незмінними є мета договору (енергозбереження) та спосіб отримання доходу ЕСКО (дохід від економії).

Згадаємо декілька різновидів ЕПК виходячи зі способів забезпечення та розподілу економії: контракт з розподілом доходу (SharedSavingsContract) – передбачає розподіл доходів від економії, отриманої в результаті модернізації, реконструкції чи технічного переоснащення підприємства, окремого структурного підрозділу чи окремого обладнання замовника, починаючи з моменту досягнення економічного ефекту; контракт на реалізацію проекту з розподілом доходу після оплати (FirstOutContract) – передбачає отримання доходу ЕСКО в розмірі 100% від економії протягом строку окупності проекту; розподіл доходу починається лише після повернення інвестиції. Зазвичай результати впровадження проекту залишаються у власності ЕСКО на весь строк дії ЕПК, але в будь-якому разі до моменту повної окупності проекту та отримання рівня доходу, узгодженого замовником та ЕСКО на етапі укладення контракту.

В Україні не існує законодавчого визначення ЕСКО та ЕПК, а сам ринок розвивається скоріше всупереч, ніж завдяки державній політиці. Відсутність законодавчого регулювання створює особливі проблеми саме в тих сферах, які найбільше зацікавлені в послугах ЕСКО, – в бюджетній та комунальній.

Ви володієте інформацією і бажаєте нею поділитися з колегами? Опублікуйте Ваші матеріали на сторінках газети «Правовий тиждень»!

Судові рішення та їх коментарі, узагальнення судової практики та аналітичні статті надсилайте на адресу редакції:

02140, м. Київ, вул. Гмирі, 2, оф. 17 або електронною поштою: gazeta@legalweekly.com.ua